COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.4.2019
COM(2019) 179 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Derogări acordate de statele membre în temeiul Regulamentului (UE) nr. 181/2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Derogări acordate de statele membre în temeiul Regulamentului (UE) nr. 181/2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004

1. INTRODUCERE

1.1. Context

Regulamentul (UE) nr. 181/2011[1] (denumit în continuare „regulamentul") stabilește o serie de drepturi pentru pasagerii care călătoresc cu autobuzul și autocarul în Uniunea Europeană. Acesta a intrat în vigoare la 1 martie 2013.

Prezentul raport este prezentat de Comisie în temeiul articolului 2 alineatul (6) și al articolului 18 alineatul (2) din regulament, care prevede obligația acesteia de a raporta Parlamentului European și Consiliului cu privire la derogările acordate în temeiul articolului 2 alineatul (4), al articolului 2 alineatul (5) și al articolului 18 alineatul (1).

1.2 Domeniul de aplicare al regulamentului

În general, regulamentul se aplică „serviciilor regulate" (serviciilor furnizate la intervale specificate și pe rute specificate, pasagerii fiind îmbarcați și debarcați în puncte de oprire prestabilite) destinate unor categorii de pasageri nespecificate, atunci când punctul de îmbarcare sau de debarcare a pasagerilor se află pe teritoriul unui stat membru[2].

1.3 Conținutul regulamentului

Indiferent de lungimea programată a traseului, pasagerii care călătoresc cu orice tip de servicii regulate beneficiază de următoarele drepturi de bază:

1) condiții de transport nediscriminatorii (în special tarife nediscriminatorii);

2) acces la transport fără costuri suplimentare pentru persoanele cu handicap sau cu mobilitate redusă (transportatorii pot refuza transportul pasagerilor cu handicap numai în cazul în care transportarea lor este fizic imposibilă din cauza modului în care au fost proiectate vehiculul, stația de autobuz sau infrastructura terminalului sau în cazul în care astfel s-ar încălca cerințele de sănătate și de siguranță);

[1] Regulamentul (UE) nr. 181/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 (JO L 55, 28.2.2011, p. 1).

[2] În plus, există un număr limitat de dispoziții (cele mai importante fiind cele referitoare la compensațiile și la asistența pe care transportatorii sunt obligați să le furnizeze în caz de deces, vătămare, pierdere sau daune cauzate de accidente rutiere) care se aplică și „serviciilor ocazionale", în cazul cărora grupul de pasageri este constituit la inițiativa clientului sau a transportatorului.

3) norme minime referitoare la informațiile legate de călătorie oferite tuturor pasagerilor înaintea călătoriei și în timpul acesteia, inclusiv la informațiile legate de drepturile acestora;

4) un mecanism de soluționare a plângerilor pe care transportatorii trebuie să îl pună la dispoziția tuturor pasagerilor și

5) organisme naționale independente însărcinate cu aplicarea legislației în fiecare stat membru, care au mandatul de a asigura respectarea regulamentului și de a impune sancțiuni atunci când este cazul[3].

Atunci când lungimea programată a traseului este de minimum 250 km, pasagerii care călătoresc cu servicii regulate beneficiază și de următoarele drepturi suplimentare:

6) emiterea de bilete (electronice sau pe suport de hârtie) sau de orice alte documente care dau dreptul la transport;

7) compensații și asistență în caz de deces, de vătămare sau de pierdere ori deteriorare a bagajelor cauzate de un accident;

8) dreptul de a fi informați în cazul anulării serviciului sau al unei întârzieri la plecare;

9) dreptul la rambursarea prețului întreg al biletului sau la redirecționare în cazul anulării sau al unei întârzieri prelungite la plecare;

10) asistență adecvată în cazul anulării sau al unei întârzieri prelungite (se aplică numai atunci când durata programată a călătoriei este de peste 3 ore);

11) compensații în valoare de până la 50 % din prețul biletului dacă transportatorul nu oferă pasagerului posibilitatea de a alege între rambursarea prețului biletului sau redirecționarea în caz de anulare sau de întârziere prelungită și

12) asistență specifică fără costuri suplimentare pentru persoanele cu handicap sau cu mobilitate redusă, atât la terminalele de autobuze, cât și la bord.

2. Derogări de la domeniul de aplicare al regulamentului[4]

2.1 Derogare de la domeniul de aplicare al regulamentului acordată serviciilor regulate interne în conformitate cu articolul 2 alineatul (4) din regulament

[3] În plus, având în vedere că regulamentul este menționat în anexa la Regulamentul (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului, autoritățile naționale care participă la cooperarea în materie de protecție a consumatorului la nivelul UE pot coopera între ele pentru a investiga cazurile de încălcare a drepturilor pasagerilor din UE care călătoresc cu autobuzul și autocarul și pot utiliza măsuri de asigurare a aplicării legislației, luate în cooperare, pentru a descuraja operatorii să încalce drepturile respective.

[4] Comisia publică o listă actualizată a derogărilor acordate de statele membre pe baza informațiilor furnizate de statele membre, la adresa: https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/themes/passengers/road/doc/exemptions-from-bus-coach-passengers-rights-and-obligations.pdf

În mod transparent și nediscriminatoriu, statele membre ar putea acorda o derogare de la aplicarea drepturilor nefundamentale până la 28 februarie 2017 pentru acele servicii regulate exclusiv interne în cazul cărora distanța programată este mai mare sau egală cu 250 km. Această derogare ar putea fi reînnoită o singură dată, pentru o perioadă de până la patru ani (care ar trebui să expire cel târziu la 28 februarie 2021).

În 2013, când regulamentul a devenit aplicabil, un număr total de 13 state membre (Republica Cehă[5], Estonia, Franța, Grecia, Croația, Letonia, Ungaria[6], Țările de Jos, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia și Regatul Unit) au aplicat derogări de acest tip.

În 2017, un număr total de opt state membre (Estonia, Croația, Letonia, Ungaria, Portugalia, Slovenia, Slovacia și Regatul Unit) au decis să reînnoiască această derogare[7].

2.2 Derogare pentru serviciile regulate în cazul cărora o parte semnificativă a serviciului (inclusiv cel puțin o oprire programată) este efectuată în afara Uniunii Europene, acordată în conformitate cu articolul 2 alineatul (5) din regulament

Statele membre ar putea acorda, deopotrivă, derogări de la aplicarea întregului regulament serviciilor regulate în cazul cărora o parte semnificativă a serviciului (ce include cel puțin o oprire programată) este efectuată în afara UE. Aceste derogări, care trebuie de asemenea să fie acordate în mod transparent și nediscriminatoriu, au expirat la 28 februarie 2017, dar ele ar putea fi reînnoite o singură dată, pentru o perioadă de până la patru ani (care ar trebui să expire cel târziu la 28 februarie 2021).

În 2013, un număr total de 14 state membre (Germania, Estonia, Grecia, Croația, Italia, Letonia, Franța, Ungaria, Țările de Jos, Austria, Slovenia, Slovacia, Finlanda, Regatul Unit) au acordat astfel de derogări.

În 2017, un număr total de nouă state membre (Estonia, Grecia, Croația, Letonia, Ungaria, Slovenia, Slovacia, Finlanda și Regatul Unit) au decis să reînnoiască această derogare[8].

2.3 Derogare de la o parte sau de la totalitatea dispozițiilor referitoare la drepturile pasagerilor cu handicap sau cu mobilitate redusă, acordată serviciilor regulate în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din regulament

Statele membre pot acorda serviciilor lor interne derogări de la aplicarea unei părți sau a totalității dispozițiilor capitolului III din regulament referitoare la drepturile persoanelor cu handicap sau cu mobilitate redusă, cu condiția să se asigure că nivelul de protecție oferit acestor persoane de legislația lor națională este cel puțin egal cu cel prevăzut în regulament. Statele membre informează Comisia cu privire la respectivele derogări acordate. Comisia ia măsurile adecvate în cazul în care respectivele derogări sunt considerate neconforme cu cerința potrivit căreia nivelul de protecție oferit de legislația națională persoanelor cu handicap și persoanelor cu mobilitate redusă trebuie să fie cel puțin egal cu cel prevăzut în regulament.

[5] Republica Cehă a acordat numai derogări de la articolele 8, 19 și 21 din regulament.
[6] Derogarea acordată de Ungaria nu acoperă articolul 7 și articolul 16 alineatul (1) din regulament.
[7] La 20 decembrie 2018, când manuscrisul raportului a fost finalizat, aceleași state membre aplicau derogarea.
[8] La 20 decembrie 2018, când manuscrisul raportului a fost finalizat, aceleași state membre aplicau derogarea.

Niciunul dintre statele membre nu a acordat derogări pe baza articolului 18 alineatul (1) din regulament.

3. Consultarea părților interesate și a organismelor naționale însărcinate cu aplicarea legislației cu privire la derogări

Înainte de a prezenta Parlamentului European și Consiliului raportul său privind aplicarea Regulamentului (UE) nr. 181/2011[9], Comisia a consultat părțile interesate, în 2016, cu privire la aplicarea regulamentului. Pe parcursul consultării, organizațiile pasagerilor[10] au criticat statele membre pentru faptul că acordă prea multe derogări. În opinia lor, utilizarea pe scară largă a derogărilor îi împiedică pe pasageri să beneficieze integral de drepturile deținute și le afectează securitatea juridică (în special deoarece este dificil pentru pasageri să cunoască statele membre care aplică derogări și natura acestora).

În consecință, în același raport, Comisia a încurajat statele membre care au acordat derogări de la regulament să examineze înainte de 28 martie 2017 dacă, în lumina experiențelor avute, este necesar să continue cu aceste derogări.

În septembrie 2017, Comisia a efectuat o anchetă pe lângă organismele naționale însărcinate cu aplicarea legislației, solicitându-le să explice de ce statul lor membru a decis să aplice sau să nu aplice aceste derogări[11].

Statele membre au explicat deciziile lor de a acorda derogări după cum urmează: Republica Cehă, Ungaria și Țările de Jos au acordat derogări serviciilor regulate exclusiv interne pentru a da mai mult timp operatorilor naționali să se pregătească în vederea aplicării regulamentului și să facă investițiile necesare (de exemplu, accesibilitatea parcurilor auto și a infrastructurii). Estonia și Letonia au acordat derogări acestor servicii deoarece aplicarea integrală a regulamentului la serviciile interne ar reprezenta o sarcină semnificativă pentru operatori, care ar înceta exploatarea anumitor servicii. Croația a acordat această derogare la cererea transportatorilor naționali. Regatul Unit a acordat această derogare în conformitate cu politica administrației publice, pentru a face uz de toate derogările de la legislația UE, fapt care ar reduce costurile pentru întreprinderi.

Estonia, Germania, Letonia și Țările de Jos au explicat că au acordat derogări serviciilor regulate în cazul cărora o parte semnificativă a serviciului este efectuată în afara Uniunii Europene, pentru a renegocia acordurile lor bilaterale de transport rutier de călători cu țările terțe și a introduce articole similare privind drepturile pasagerilor în respectivele acorduri.

4. Concluzie

Mai multe state membre au acordat, în primii patru ani, ample derogări de la aplicarea regulamentului, pentru a permite transportatorilor cu autobuzul și autocarul să se pregătească pentru aplicarea acestuia. În 2017, când a trebuit să reexamineze oportunitatea utilizării în continuare a acestor derogări, unele dintre aceste state membre au considerat că transportatorii cu autobuzul și autocarul sunt pregătiți să aplice integral regulamentul și că aplicarea derogărilor nu mai este necesară. Cu toate acestea, 10 state membre continuă să utilizeze una sau două dintre aceste derogări.

[9] COM(2016) 619 final.
[10] Forumul european al persoanelor cu handicap (*European Disability Forum*, EDF) și Federația europeană a pasagerilor (*European Passengers' Federation*, EPF).
[11] http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=2166